UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

Jncipit prologus epistolaris.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Visual Library

Proemiū in Scholaſticā hiſtóriam

Incipit prologus epiſtolaris.

Euerendo pr̄i ac dn̄o ſuo Guilhelmo dei gr̄a ſenonenſi archiep̄o. Petrus ſeruꝰ chr̄i p̄ſbyter trecenſis. Uitam bonā ⁊ exitū beatum Cauſa ſuſcepti laboris fuit inſtans petitio ſociorū. Qui cum hiſtoriā ſacre ſcripture in ſerie ⁊ gloſis diffuſam lectitarent breuem nimis ⁊ inexpoſitā, opus aggredi me compulerunt: ad qđ p veritate hiſtorie ꝯſequenda recurrerēt. In q̄ ſic animus ſtilo impauit: vt a dictis patrū nō recederē. Licet nouitas fauorabilis ſit: ⁊ mulcens aures Porro a coſmographia moyſi inchoans: riuulū hiſtoricū deduxi vſq₃ ad aſcenſionē ſaluatoris, pelagus myſteriorꝫ peritioribꝫ relinquēs: in q̄bus vtilia ⁊ vetera, pſeq̄: ⁊ noua cudere lic₃. De hiſtorijs quoq₃ ethnicorꝫ quedā incidētia pro ratione tempoꝝ inſerui: inſtar riuuli qui ſecus alueum diuerticula que inuenerit replens: p̄terfluere tn̄ nō ceſſat. Uerūtamē q₂ ſtilo rudi opus eſt lima, voƀ pater inclyte limā reſeruaui: vt huic operi deo volēte ⁊ correctio veſtra ſplendorē: ⁊ auctoritas prebeat pennitatē. Per om̄ia benedictus deus.

Incipit hiſtoria ſcholaſtica theologie diſciplina.

Mperatorie maieſtatꝭ eſt: in palatio tres hr̄e māſiones, auditoriū vł ꝯſiſtorium: in quo iura decernit. cenaculu₃: in q̄ cibaria diſtribuit. thalamū: in quo quieſcit Ad hūc modū impator noſter qui imperat ventis ⁊ mari: mundū hūc habet pro auditorio, vbi ad nutū eius om̄ia diſponunᷓ. Unde illud Eſaie. Celum ⁊ terrā ego impleo. Scđm h̄ dicitᷓ dn̄s. Unde. Domini eſt terra ⁊ plenitudo eius Animam iuſti habet p thalamo, quia delicie ſunt ei ibi quieſcere ⁊ eſſe cu₃ filijs hominū. Scđm h̄ dicitᷓ ſponſus: ⁊ anima cuiuſq₃ ſponſa. Sacrā ſcripturā habet pro cenaculo: in qua ſic ſuos inebriat: vt ſobrios reddat. Unde. Ambulauimus in domo dei cum ꝯſenſu. id eſt in ſacra ſcriptura idipſum ſapientes Scđm hanc dicitᷓ paterfamilias. Cenaculi huiꝰ tres ſunt partes, fundamētū. paries. tectum Hiſtoria fundamentū eſt cuiꝰ tres ſunt ſpecies. Annalis. Kalēdaria. Ephimera. Allegoria paries ſuperinnitens: q̄ p factum aliud factum figurat. Tropologia doma culmini ſuperpoſitu₃: que p id quod factum eſt quid a nobis ſit faciēdu₃ inſinuat Prima planior. Scđa acutior. Tertia ſuauior.

Ephimera ē febris q̄ durat tm̄ p diē a verme dicta. qui eodem die moritᷓ quo naſcitur. Hiſtoria annalis eſt factū: q̄d p annum factū ē. kalendaria hiſtoria q̄ in vno menſe facta ē. i. factū aliqđ īſigne q̄d in vno mēſe factū eſt. Ephimera ē qđ repēte factū ē. i. in vno die vel ī pte menſis Hac ſimilitudīe ephimera ē piſcꝭ q̄ moritᷓ eodē die q̄ naſcitᷓ.

A fūdamēto ſumemus p̄ncipium loquendi. imo ab ipſiꝰ fundamenti principio. eo iuuante qui omnium princeps eſt ⁊ principium.

Sumitᷓ allegoria qn̄q₃ a perſona: vt Iſaac ſignificat chriſtu₃. Quandoq₃ a re q̄ nō ē pſona: vt veruex occiſus humanitatē paſſam ſignificat. Perſona enim ē indiuidua rōnabilis nature ſubſtantia. Quādoq₃ a numero: vt Apphēdēt ſeptem mulieres viru₃ vnū ⁊c. id eſt ſeptem dona gratiaꝝ. Qn̄q₃ a loco: vt p montē in q̄ docebat chriſtus eminentia virtutū. Qn̄q₃ a tempore: vt non ſit fuga veſtra hyeme vel ſabbato. id ē in refrigeratōe charitatꝭ. Qn̄q₃ a facto: vt interfectio Golie a Dauid. id ē interfectio diaboli a chriſto. Tropologia ē ſermo ꝯuerſiuus: pertinens ad mores animi. Et magis mouet q̄₃ allegoria: que ptinet ad eccleſiam militantē: anagoge ad triumphantem: ⁊ ad domini trinitatem.

Sequitᷓ tabula in hiſtoriā Geneſis

De creatione empyrei celi ⁊ quattuor elementorum. Ca. j.
De p̄maria mūdi ꝯfuſione. ca. ij.
De opere prime diei. ca. iij.
De opere ſecunde diei. ca. iiij.
De opere tertie diei. ca. v.
De opere quarte diei. ca. vj.
De opere quinte diei ca. vij.
De opere ſexte diei. ca. viij.
De creatione hominis. ca. ix.